

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΩΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
2010-2016**

**ΜΑΝΘΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΤΡΑ 2018**

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον καθηγητή Αναστάσιο Παναγόπουλο για την δυνατότητα που μου έδωσε να πραγματοποιήσω την πτυχιακή μου εργασία. Η καθοδήγηση του και οι σημαντικές υποδείξεις και συμβουλές του με κατεύθυναν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο προκειμένου να ολοκληρώσω επιτυχώς την παρούσα εργασία. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ακόμα, όλους του καθηγητές της σχολής μου για τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφεραν όλα αυτά τα χρόνια. Τέλος, θέλω να εκφράσω ένα τεράστιο ευχαριστώ στην οικογένεια μου, για την στήριξη και την εμπιστοσύνη που μου έδειξε σε όλη αυτήν την προσπάθεια μου.

Περίληψη

Ο τουρισμός συνιστά ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο στην οικονομική ανάπτυξη και ευημερία κάθε χώρας, καθώς αποφέρει τεράστια οικονομικά κέρδη στο εσωτερικό της, ενώ μπορεί να απασχολήσει έναν μεγάλο αριθμό ατόμων σε διάφορες υπηρεσίες. Η Ελλάδα αποτελεί έναν από τους συχνότερους και δημοφιλέστερους προορισμούς σε ολόκληρο τον κόσμο. Τα τελευταία χρόνια ωστόσο, έχει καθιερωθεί μια νέα μορφή τουρισμού, ο εναλλακτικός τουρισμός. Όσον αφορά την περίπτωση της Ελλάδος, η ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας, τείνει να στρέφεται ολοένα και περισσότερο σε αυτήν την νέα μορφή τουρισμού, επιδεικνύοντας αξιόλογες προτάσεις και προσφέροντας πληθώρα εναλλακτικών τουριστικών δραστηριοτήτων στους ανθρώπους που την επισκέπτονται από ολόκληρο τον κόσμο. Με αυτόν τον τρόπο καταλαμβάνει μια αξιόλογη θέση μεταξύ των ισχυρότερων εναλλακτικών τουριστικών προορισμών, συγκεντρώνοντας κάθε χρόνο πλήθος τουριστών που την επισκέπτονται, είτε για λόγους αναψυχής είτε για επαγγελματικούς σκοπούς.

Λέξεις κλειδιά: τουρισμός, εναλλακτικός τουρισμός, Μακεδονία, Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Abstract

Tourism is a very important chapter in the economic growth and prosperity of each country, as it brings enormous economic profits within it, and it can employ a large number of people in different services. Greece is one of the most frequent and popular destinations in the world. In recent years, however, a new form of tourism, alternative tourism, has been established. As far as Greece is concerned, the wider region of Macedonia tends to increasingly focus on this new form of tourism, showing remarkable proposals and offering a wealth of alternative tourist activities to people visiting it from around the world. In this way, it occupies a remarkable place among the most powerful alternative tourist destinations, gathering every year a multitude of tourists visiting it for leisure or business purposes.

Keywords: tourism, alternative tourism, Macedonia, Thessaloniki Exhibition.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	6
Κεφάλαιο 1^ο – Τουρισμός	
Τουρισμός – ορισμός	7
Ιστορική Αναδρομή	10
Τουρισμός στην Ελλάδα	11
Τουρισμός στην Ελλάδα – Ιστορική Αναδρομή	15
Κεφάλαιο 2^ο – Εναλλακτικός Τουρισμός	
Εναλλακτικός τουρισμός- Ορισμός.....	16
Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού	17
Ιστορία Εναλλακτικού Τουρισμού	20
Οφέλη του Εναλλακτικού Τουρισμού	20
Κεφάλαιο 3^ο – Τουρισμός Εκθέσεων	
Τουρισμός Εκθέσεων – ορισμός	22
Τουρισμός Εκθέσεων – Ιστορική Αναδρομή	23
Εκθεσιακός Τουρισμός – Εκθέσεις	25
Βασικά Στοιχεία Έκθεσης	25
Εκθεσιακός Εξοπλισμός	27
Σκοπός των Εκθέσεων	27
Κεφάλαιο 4^ο – Εναλλακτικός Τουρισμός και Μακεδονία	
Μακεδονία – Περιγραφή	29

Εναλλακτικός Τουρισμός –Μακεδονία	31
Ανάπτυξη της Μακεδονίας	33
Ζώνες Τουριστικής Ανάπτυξης Μακεδονίας	34
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τουριστικής ανάπτυξης της Μακεδονίας	35
Στατιστικά Στοιχεία Τουρισμού για τη Μακεδονία	37
Εκθεσιακός Τουρισμός και Μακεδονία	39
Συνέδρια που φιλοξενήθηκαν από τη Θεσσαλονίκη	39
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)	40
ΔΕΘ – HELEXPO	43
Διεθνής Έκθεση Τουρισμού PHILOXENIA	44
Επιπλέον Δράσεις στον εκθεσιακό Τουρισμό της Μακεδονίας	45
Στατιστικά αποτελέσματα επισκεπτών στην ΔΕΘ 2014	46
Στατιστικά αποτελέσματα επισκεπτών στην ΔΕΘ 2015	47
Στατιστικά αποτελέσματα επισκεπτών στην ΔΕΘ 2016	48
Συμπέρασμα	50
Βιβλιογραφία	51

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία έχει σαν στόχο την μελέτη της ανάπτυξης του τουρισμού στην Ελλάδα και συγκεκριμένα του εναλλακτικού τουρισμού με την μορφή εκθέσεων όσον αφορά την περιφέρεια της Μακεδονίας

Ο τουρισμός είναι μείζον οικονομικής σημασίας για κάθε χώρα καθώς αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για τους πολίτες της. Στην Ελλάδα φθάνουν κάθε χρόνο εκατομμύρια τουριστών από όλο τον κόσμο με σκοπό να συνδυάσουν την διασκέδαση, τη δραστηριότητα και την αναψυχή με την εκπαίδευση και την επιμόρφωση. Η Ελλάδα με τον τεράστιο φυσικό της πλούτο είναι σε θέση να στηρίζει οποιαδήποτε μορφή τουρισμού.

Ο τουρισμός μπορεί να διακριθεί σε διάφορες μορφές. Τα τελευταία χρόνια η εναλλακτική μορφή τείνει να καταλαμβάνει όλο και υψηλότερη θέση στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών. Στην παρούσα εργασία αφού γίνει μια αναφορά στο πρώτο κεφάλαιο για την γενική έννοια του τουρισμού στην Ελλάδα αλλά και σε όλο τον κόσμο, στην πορεία θα συζητηθεί διεξοδικά ο όρος του εναλλακτικού τουρισμού και θα εξετασθεί η ανάπτυξη του στην χώρα.

Έπειτα θα μελετηθεί ο εκθεσιακός/συνεδριακός τουρισμός ως επέκταση του εναλλακτικού τουρισμού. Θα αναφερθούν τα γενικά χαρακτηριστικά του, οι στόχοι που θέτει και θα εξετασθεί η περίπτωση της Μακεδονίας ως μια περιφέρεια που τείνει να συμμετέχει σε αυτού του είδους τουρισμό καθώς και ο τρόπος με τον οποίο το επιτυγχάνει αυτό.

Κεφάλαιο 1^ο – Τουρισμός

Τουρισμός – ορισμός

Με τον όρο τουρισμό, καλείται η μετακίνηση των ανθρώπων από τον τόπο που διαμένουν, σε έναν άλλον τόπο, με σκοπό την αναψυχή ή για επαγγελματικές δραστηριότητες και υποχρεώσεις. (*Oxford English Dictionary, 2005*) Ο τουρισμός μπορεί να είναι είτε εγχώριος είτε διεθνής και αποτελεί σημαντική πηγή εισοδήματος για κάθε χώρα καθώς επηρεάζει τόσο την οικονομία της χώρας προέλευσης όσο και της χώρας υποδοχής των τουριστών. (*journal.georgetown.edu/ Πρόσβαση 10/12/2017*)

Τα στοιχεία τα οποία συνθέτουν την έννοια του τουρισμού και τα οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους, είναι τα παρακάτω:

- Το άτομο το οποίο καλείται τουρίστας
- Ο εκάστοτε τουριστικός χώρος τον οποίο επισκέπτεται ο τουρίστας
- Ο χρόνος, δηλαδή η χρονική διάρκεια του ταξιδιού αλλά και η διάρκεια παραμονής των τουριστών στον τουριστικό χώρο.

Ο τουρισμός μπορεί να έχει οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις και πολλές φορές είναι ζωτικής σημασίας για μια χώρα. Η σημασία και η αξία του τουρισμού αναγνωρίστηκε επισήμως στη διακήρυξη της Μανίλα το 1980, όπου και χαρακτηρίστηκε ως μια δραστηριότητα μείζον σημασίας για την ζωή των χωρών, καθώς μπορεί να έχει άμεσες κοινωνικές, οικονομικές, εκπαιδευτικές, αλλά και πολιτιστικές επιπτώσεις σε αυτήν. (*World Tourism Conference, 2012*)

Αναλυτικότερα οι κοινωνικές μεταβολές που πραγματοποιούνται σε μια χώρα εξαιτίας της ανάπτυξης του τουρισμού (δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και επαγγελματικών σχέσεων) συνιστούν τις κοινωνικές επιπτώσεις. Οι εκπαιδευτικές επιπτώσεις αφορούν την διάδοση των στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού της χώρας, ενώ η ανάγκη διατήρησης και φροντίδας των πολιτισμικών της στοιχείων (μνημεία, αξιοθέατα, ιστορικοί και αρχαιολογικοί χώροι, κλπ), συνιστούν τις πολιτιστικές

επιπτώσεις. Τέλος οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις θα μπορούσε κανείς να πει ότι αποτελούν τον αντίποδα των θετικών επιπτώσεων που ακολουθούν την ανάπτυξη του τουριστικού χαρακτήρα μιας χώρας, καθώς πολλές φορές μπορεί να επιδράσει αρνητικά στο περιβάλλον και στην φύση (μόλυνση της ατμόσφαιρας και των θαλασσών από τα απόβλητα, κλπ).

Τα εισοδήματα που αποφέρει ο τουρισμός μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την εγχώρια οικονομία. Ενδεικτικά σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, τα εισοδήματα που προέρχονται με την μορφή πληρωμών αγαθών και υπηρεσιών, αντιπροσωπεύουν το 30 % του παγκόσμιου εμπορίου (παροχής υπηρεσιών) και το 6% των συνολικών εξαγωγών (υπηρεσιών και αγαθών). (UNWTO, 2012)

Ο τουρισμός αποτελεί έναν συνεχώς αναπτυσσόμενο και εξελισσόμενο τομέα. Οι παράγοντες που συνέβαλλαν στην ραγδαία και ταχεία αυτή ανάπτυξη μπορούν να αναλυθούν στους εξής:

- Ανάπτυξη και βελτίωση ταξιδιωτικών μέσων μεταφοράς (αεροπλάνα, πλοία, τρένα, κλπ), που διευκολύνουν τις μετακινήσεις των ταξιδιωτών, μειώνοντας το χρόνο και βελτιώνοντας κατά πολύ την ποιότητα του ταξιδιού.
- Η αύξηση των αριθμών των τουριστικών καταλυμάτων (ξενοδοχειακές μονάδες και θέρετρα), με πολυάριθμες και βελτιωμένες παροχές υπηρεσιών, που αναβαθμίζουν κι αυτές με την σειρά τους την ποιότητα του ταξιδιού και συγκεκριμένα της διαμονής των τουριστών.
- Δημιουργία και ανάπτυξη πολυάριθμων ταξιδιωτικών – τουριστικών πακέτων, τα οποία δίνουν την δυνατότητα επιλογής προορισμών και τρόπου μεταφοράς και διαμονής στον τουρίστα, μέσα από ένα ευρύτερο φάσμα. (Μαραβέλιας Μ. 2012)

Εικόνα 1: Παγκόσμιοι ταξιδιωτικοί προορισμοί

Πηγή: <http://msa.edu.gr>

Ο τουρισμός διακρίνεται σε διάφορες μορφές και μπορεί να απευθύνεται σε διαφορετικούς τύπους τουριστών, καλύπτοντας κάθε φορά όλο και μεγαλύτερο αριθμό των αναγκών και των προτιμήσεων τους. Αναλυτικότερα οι μορφές αυτές είναι οι εξής:

- Ατομικός τουρισμός, ο οποίος πραγματοποιείται από ένα άτομο με σκοπό την εξυπηρέτηση και ικανοποίηση των προσωπικών ή επαγγελματικών αναγκών του.
- Μαζικός τουρισμός που πραγματοποιείται από μια ομάδα ατόμων.
- Εσωτερικός τουρισμός ο οποίος πραγματοποιείται εντός των συνόρων της ίδιας της χώρας.
- Εξωτερικός τουρισμός ο οποίος πραγματοποιείται εκτός των συνόρων της χώρας με προορισμό κάποια άλλη χώρα.
- Εποχιακός τουρισμός ο οποίος πραγματοποιείται σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους (π.χ. καλοκαιρινή περίοδος, χειμερινές διακοπές, διακοπές Πάσχα, κλπ)
- Συνεχής τουρισμός ο οποίος πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. (Μαραβέλιας Μ. 2012)

Ιστορική Αναδρομή

Τα ταξίδια, δηλαδή οι μετακινήσεις των ατόμων από τόπο σε τόπο, με σκοπό την αναψυχή, αρχικά περιοριζόταν κατά μεγάλο βαθμό μεταξύ των πλούσιων κοινωνικών ομάδων, οι οποίες ταξίδευαν σε διάφορα μέρη ανά τον κόσμο, σε διάφορες χρονικές περιόδους, με σκοπό την επίσκεψη νέων πολιτισμικών χώρων (κτίρια, μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, κλπ) αλλά και για να γνωρίσουν νέες κουλτούρες, γεύσεις, γλώσσες και πολιτισμούς.

Από την εποχή του βασιλιά Shulgi, παρατηρούνταν η δημιουργία και η συντήρηση δρόμων, καθώς και η κατασκευή ευρύχωρων διαδρόμων με σκοπό την διευκόλυνση της μετακίνησης των ταξιδιωτών. (*Jayapalan N., 2001*) Στην εποχή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ήταν ευρέως διαδεδομένα ανά τον κόσμο τα ιαματικά λουτρά και τα παράκτια θέρετρα, όπου και αποτελούσαν βασικό προορισμό των πλουσίων και ευκατάστατων κοινωνικών τάξεων.

Κατά τον μεσαίωνα οι κατώτερες κοινωνικές τάξεις πραγματοποιούσαν μετακινήσεις σε μακρινούς προορισμούς με σκοπό να προσκυνήσουν διάφορα θρησκευτικά στοιχεία που ήταν απόρροια των θρησκευτικών πεποιθήσεων που είχαν αναπτυχθεί τότε, όπως του χριστιανισμού, του βουδισμού, του ισλαμισμού και άλλων. Πολλές φορές διένυαν ολόκληρες αποστάσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν υγεία και μακροζωία για τους ίδιους και τις οικογένειες τους. Επίσης κατά τη δυναστεία του Song το 10^ο με 13^ο αιώνα, έγιναν ευρύτατα γνωστοί ταξιδιωτικοί συγγραφείς όπως ο Su-Shi (11^ος αιώνας) και ο Fan Chengda (12^ος αιώνας)

Ο πιο σύγχρονος τουρισμός αφορούσε κατά κόρον παραδοσιακά ταξίδια σε χώρες της Ευρώπης (Γαλλία, Γερμανία, κλπ) που πραγματοποιούσαν κυρίως γόννοι εύπορων ευρωπαϊκών οικογενειών από χώρες της δυτικής και βόρειας Ευρώπης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο πρίγκηπας της Πολωνίας Ladislaus Sigismund Vasa, ο οποίος πραγματοποίησε ταξίδι σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο σκοπός του ταξιδιού του ήταν κυρίως εκπαιδευτικός και είχε ως στόχο την εισαγωγή και την αφομοίωση ενός νέου μουσικού είδους που κυριαρχούσε τότε στις μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες, της όπερας στο πολωνικό κράτος. (*Parker R., 1994*)

Επίσης η ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου διευκόλυνε και ενίσχυσε ακόμα περισσότερο την μετακίνηση σε ευρωπαϊκούς προορισμούς και επεκτάθηκε

και στην μεσαία κοινωνική αστική τάξη, καθιστώντας τα ταξίδια ευκολότερα και πιο προσιτά σε ανθρώπους που μέχρι τότε δεν είχαν τα οικονομικά μέσα για να τα πραγματοποιήσουν. Ο πλούσιος κλασικός πολιτισμός του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, κατέστησε δημοφιλείς πολλούς προορισμούς οι οποίοι θεωρούνταν το κέντρο διάδοσης του, όπως η Ιταλία, η Γαλλία αλλά και η Ελλάδα κι έτσι οι ταξιδιώτες είχαν πλέον τη δυνατότητα να γνωρίσουν από κοντά σπουδαία έργα κλασικής τέχνης και πολιτισμού.

Τουρισμός στην Ελλάδα

Ο τουρισμός στην Ελλάδα αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο της οικονομικής της δραστηριότητας και συνιστά έναν από τους βασικότερους τομείς εσόδων της χώρας. Η Ελλάδα είναι για πολλούς ένας βασικός τουριστικός προορισμός και θεωρείται πόλος έλξης για ταξιδιώτες από ολόκληρο τον κόσμο, αφού χαρακτηρίζεται από την πλούσια πολιτισμική κληρονομιά και ιστορία του. Τα εξαιρετικής ομορφιάς νησιά της, αλλά και οι παράκτιες περιοχές της με τα καθαρά και κρυστάλλινα νερά προσελκύουν κάθε χρόνο πληθώρα τουριστών. Το 1950 η ίδρυση του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ), αλλά και η κατασκευή σε πολλές περιοχές της χώρας ξενοδοχείων «Ξενία» από τον ΕΟΤ, συνέβαλλαν σημαντικά στην ανάπτυξη της τουριστικής της δραστηριότητας.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, το 2009 η χώρα δέχτηκε 19,3 εκατομμύρια τουρίστες, οι περισσότεροι από τους οποίους προέρχονταν από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (12,7 εκατομμύρια) αλλά και της Αμερικής (0,6 εκατομμύρια). Το 2015 η Ελλάδα προσέλκυσε 26 εκατομμύρια επισκέπτες, ενώ το 2016, 30 εκατομμύρια, καθιστώντας την έτσι μια από τις δημοφιλέστερες τουριστικές χώρες συμβάλλοντας ταυτόχρονα στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά 18%. Τα νησιά όπως η Σαντορίνη, η Μύκονος, η Κρήτη αλλά και η Χαλκιδική είναι από τους προορισμούς της χώρας, που έρχονται πρώτοι στις προτιμήσεις των τουριστών κάθε χρόνο. Επιπλέον κάποια από τα πιο δημοφιλή αξιοθέατα της Ελλάδας είναι ο

Όλυμπος, η Πέλλα (γενέτειρα του Μ. Αλεξάνδρου) και η Θεσσαλονίκη. Επίσης η Αθήνα με τα σπουδαία πολιτισμικά της μνημεία και χώρους (Ακρόπολη, Παρθενώνας, κλπ) είναι ένας από τους βασικότερους προορισμούς των ταξιδιωτών όλου του κόσμου. (www.greca.com/ πρόσβαση 15/12/2017)

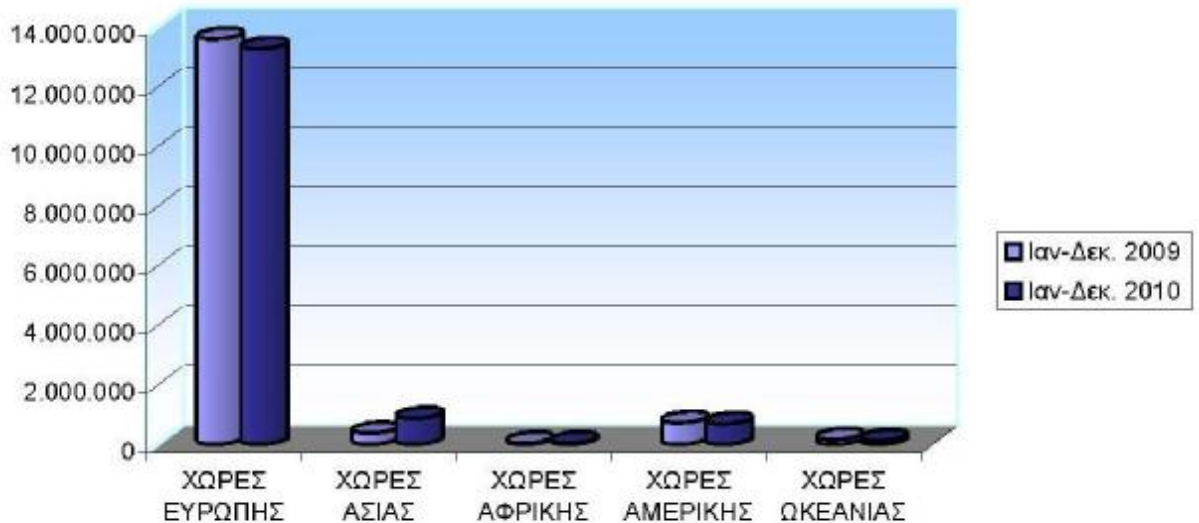

Εικόνα 2: Η Ελλάδα δημοφιλής τουριστικός προορισμός

Πηγή: <http://www.businessnews.gr>

Τέλος σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα γνωρίζει ο τουρισμός θρησκευτικού χαρακτήρα. Κάθε χρόνο σε περιοχές με πλούσια θρησκευτική κληρονομιά (μοναστήρια Άγιου Όρους, Μετέωρα, Παναγία της Τήνου, κλπ) καταφθάνουν τόσο Έλληνες ταξιδιώτες όσο και τουρίστες από όλο τον κόσμο, ώστε να προσκυνήσουν αλλά και να έρθουν σε επαφή και να γνωρίσουν από κοντά τις θρησκευτικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τον Χριστιανισμό.

Αφίξεις μη κατοίκων στην Ελλάδα από το Εξωτερικό: Ιαν-Δεκ 2009-2010

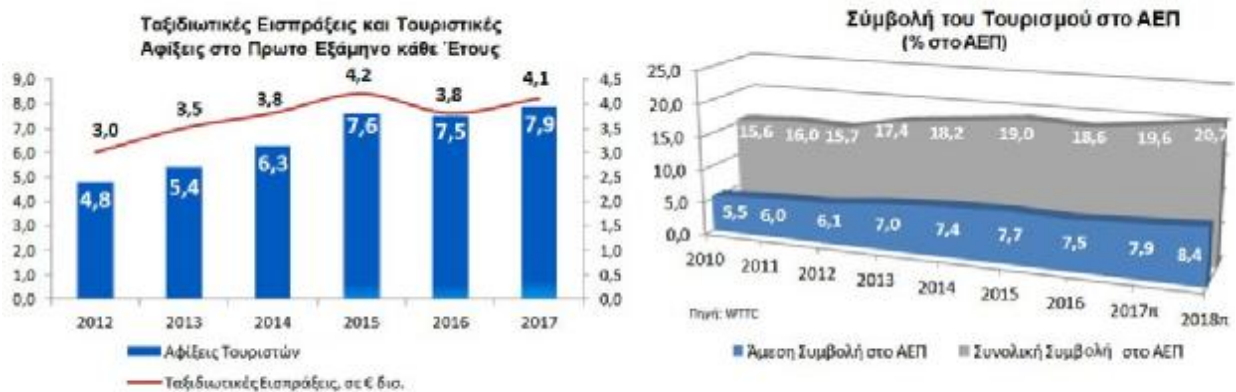
Διάγραμμα 1: Όπως φαίνεται και στο παραπάνω διάγραμμα ο μεγαλύτερος αριθμός ταξιδιωτών που επισκέφτηκαν την χώρα, προέρχονταν από χώρες της Ευρώπης ενώ ο αριθμός φαίνεται μειωμένος το 2010 συγκριτικά με το έτος 2009.

Βασικά Μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού, 2011 Greek Tourism Basic Figures, 2011

Διάγραμμα 2: Πιο πάνω αναγράφονται τα βασικά μεγέθη του τουρισμού και πως αυτά διαμορφώθηκαν κατά την χρονική περίοδο του 2011.

Πηγή: <http://docplayer.gr>

Διάγραμμα 3 & 4: Η συμβολή του τουρισμού στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας μελετάται από τη Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών της Alpha Bank. Οι αφίξεις τουριστών στο πρώτο εξάμηνο του 2017, κατέγραψαν αύξηση κατά 6,6% σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2016. Επιπλέον οι εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 7,1% στο πρώτο εξάμηνο του 2017, σε σχέση με το 2016. Ο τουρισμός συμβάλει σημαντικά στην οικονομία, επηρεάζοντας την κατανάλωση, το εμπόριο, τις μεταφορές, τις επενδύσεις, κ.α. Σύμφωνα με το διεθνή οργανισμό World Travel & Tourism Council, η συνολική συμβολή υπερέβη το 18,6% το 2016, ενώ το 2017 αναμένεται να αυξηθεί στο 19,6% και να διαμορφωθεί άνω του 20% το 2018. Επιπλέον, η άμεση συμβολή του τουρισμού στην απασχόληση αυξήθηκε από 8,5% το 2008 σε 11,5% το 2016.

Πηγή: <http://docplayer.gr>

Τουρισμός στην Ελλάδα – Ιστορική Αναδρομή

Ο τουρισμός στην Ελλάδα, έχει τις ρίζες του στους αρχαίους κίολας χρόνους. Η ανταλλαγή πολιτισμών της “Μεγάλης Ελλάδος” και της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, υπήρξε χαρακτηριστικό παράδειγμα. Η προσάρτηση της Ελλάδας από την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, σηματοδότησε την πολιτιστική συναλλαγή μεταξύ δυο σημαντικών πολιτισμών και ώθησε έναν σημαντικό αριθμό Ρωμαίων πολιτών να επισκεφτούν τα ξακουστά ελληνικά κέντρα επιστήμης και φιλοσοφίας στις περιοχές της Αθήνας, της Θήβας και της Κορίνθου, ενώ ταυτόχρονα παραχωρήθηκε ρωμαϊκή ιθαγένεια στους Έλληνες.

Ο τουρισμός στην σύγχρονη Ελλάδα άρχισε να ανθίζει στις δεκαετίες του 1960 και 1970 (μαζικός τουρισμός) (www.greeca.com/ πρόσβαση 15/12/2017) Τα μεγάλα κατασκευαστικά έργα ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών εγκαταστάσεων, αύξησαν κατά πολύ τα ποσοστά του διεθνούς τουρισμού. Επίσης οι Ολυμπιακοί αγώνες του 2004 αλλά και ο διαγωνισμός τραγουδιού της Eurovision το 2006, συνέβαλαν κατά πολύ στην ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας στην χώρα. Επιπλέον η δημιουργία του νέου μουσείου της Ακρόπολης καθώς και η επιλογή της Θεσσαλονίκης ως ευρωπαϊκή πρωτεύουσα Νεολαίας το 2014, βοήθησαν σημαντικά στην προσέλευση μεγάλου αριθμού τουριστών.

Κεφάλαιο 2^ο – Εναλλακτικός Τουρισμός

Εναλλακτικός τουρισμός- Ορισμός

Ο εναλλακτικός τουρισμός συνδυάζει τα τουριστικά προϊόντα με τις τουριστικές υπηρεσίες. Ο όρος συνήθως αναφέρεται ως μια σύγχρονη έκφραση η οποία αντικαθιστά κάποιους άλλους σημασιολογικούς όρους. Ο εναλλακτικός τουρισμός αποστασιοποιείται κατά μια έννοια από τις συνήθειες μορφές παραδοσιακού τουρισμού και μπορεί ίσως να θεωρηθεί ως ένα είδος τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων. Περιλαμβάνει ένα σύστημα ολοκληρωμένων παροχών και υπηρεσιών οι οποίες στοχεύουν στην ικανοποίηση εξειδικευμένων αναγκών και απευθύνονται σε ένα συγκεκριμένο σύνολο ατόμων. Δίνει περισσότερη έμφαση στο να αναδείξει τις υποδομές του τόπου/χώρου αλλά και την φυσική του ομορφιά. Μπορεί να θεωρηθεί ότι διακρίνεται από εποχικό χαρακτήρα (δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί τον εναλλακτικό τουρισμό. Περιοχές με πλούσιο φυσικό πλούτο (συνήθως ανεπτυγμένες περιοχές) και με πολιτιστικό πλούτο, αποτελούν τους πιο συνηθισμένους προορισμούς όσον αφορά αυτή την μορφή τουρισμού. Ο όρος εναλλακτικός τουρισμός συμπεριλαμβάνει στοιχεία και έννοιες του ενεργού και του δεσμευμένου τουρισμού

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του εναλλακτικού τουρισμού είναι τα εξής:

- Ανάγκη για βιώσιμες τουριστικές επενδύσεις με σκοπό να επωφεληθούν οι τουριστικοί προορισμοί και οι κάτοικοι τους.
- Δημιουργία μικρής κλίμακας επενδύσεων, χωρίς να γίνεται κατάχρηση του φυσικού περιβάλλοντος
- Διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα και ενίσχυση των οικονομικών δραστηριοτήτων

- Αξιοποίηση των πολιτισμικών και περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών των τουριστικών περιοχών
- Έχει ως στόχο τα οφέλη πολλών ατόμων που εμπλέκονται με τον τουρισμό δημιουργώντας μακροπρόθεσμα σχέδια που χαρακτηρίζουν τον εκάστοτε τουριστικό προορισμό.

Ο εναλλακτικός τουρισμός στοχεύει στην ενίσχυση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων καθώς επίσης και στην βελτίωση της παροχής υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα:

- Προωθεί την ανάπτυξη και προάγει την ενίσχυση των πλεονεκτημάτων σε τοπικό επίπεδο.
- Στοχεύει στην επέκταση της τουριστικής δραστηριότητας και σε άλλες χρονικές περιόδους, πέρα της καλοκαιρινής.
- Στοχεύει στην ανάπτυξη μιας πιο εκτεταμένης τουριστικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων και των απομακρυσμένων ορεινών περιοχών της χώρας.

Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού

Ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να διαχωριστεί στις παρακάτω κατηγορίες:

Εκθεσιακός/Συνεδριακός Τουρισμός

Πρόκειται στην ουσία για τη δημιουργία και οργάνωση εκθέσεων και συνεδρίων σε κάποια συγκεκριμένη χώρα μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Έρευνες που πραγματοποιήθηκαν, απέδειξαν ότι τα έσοδα των επιχειρήσεων από την οργάνωση εκθέσεων και συνεδρίων είναι σχεδόν διπλάσια από κάθε άλλη δραστηριότητα και παρά τη διεθνή ύφεση που σημειώνεται, ο τουρισμός που σχετίζεται με την οργάνωση εκθέσεων και συνεδρίων, γνωρίζει ολοένα και αναπτυσσόμενους ρυθμούς. Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να

δραστηριοποιείται κι αυτή στο τομέα του εκθεσιακού/συνεδριακού τουρισμού (Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης)

Αγροτουρισμός

Η κατηγορία αυτή αφορά τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στον αγροτικό τομέα. Ο τουρισμός μπορεί να συσχετιστεί με αγροτικές περιοχές, να μελετήσει και να εντάξει στα πλαίσια της ασχολίες που σχετίζονται με τον αγροτικό χώρο και να τα παρουσιάσει στο ευρύ τουριστικό κοινό. Συνδυάζοντας την διασκέδαση και την ψυχαγωγία με την απόκτηση γνώσεων και εμπειριών μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη και στήριξη αγροτικών περιοχών.

Οικοτουρισμός

Η μορφή αυτή τουρισμού αφορά όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη φύση και το περιβάλλον. Αναφέρεται κυρίως σε περιοχές οικολογικής σημασίας (Περιοχές Natura) και οι δραστηριότητες που περιλαμβάνει είναι ψυχαγωγικού, εκπαιδευτικού και επιστημονικού χαρακτήρα. Μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά με άλλα είδη τουρισμού (υπαίθριος τουρισμός, κλπ). Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται στη φύση και το στοιχείο που τις χαρακτηρίζει είναι η δράση. ([altermotourism.gr/ πρόσβαση 16/12/2017](http://altermotourism.gr/))

Θρησκευτικός Τουρισμός:

Είναι το είδος τουρισμού κατά τον οποίο άνθρωποι (είτε μεμονωμένα, είτε κατά ομάδες) ταξιδεύουν με σκοπό να επισκεφτούν, να προσκυνήσουν αλλά και να γνωρίσουν από κοντά, χώρους μεγάλης θρησκευτικής σημασίας (π.χ. προσκύνημα στη Μέκκα). (Gannon, Martin, 2017). Η Ελλάδα εξαιτίας των πολυάριθμων θρησκευτικών στοιχείων που διαθέτει έχει την δυνατότητα ανάπτυξης ενός αξιοσημείωτου θρησκευτικού τουρισμού.

Θεραπευτικός Τουρισμός

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από πλούσιο φυσικό περιβάλλον. Η ύπαρξη ιαματικών λουτρών και πηγών είναι αντιπροσωπευτικό παράδειγμα ανάπτυξης αυτού του είδους τουρισμού. Οι πλούσιοι ιαματικοί πόροι, τα νερά των οποίων είναι πλούσια σε ευεργετικά για τον ανθρώπινο οργανισμό συστατικά, τονίζουν τη σημασία της χώρας και την καθιστούν ως ένα περιζήτητο θεραπευτικό προορισμό για επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Οι ψυχρές και θερμές ιαματικές πηγές θεωρούνται κέντρο προσέλευσης ατόμων με χρόνια προβλήματα υγείας.

Πολιτισμικός Τουρισμός

Η Ελλάδα είναι μια χώρα με έντονο και πλούσιο πολιτισμικό χαρακτήρα και έχει να παρουσιάσει μια πληθώρα στοιχείων (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία, κλπ). Τα ιστορικά κέντρα και η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική των μνημείων προσελκύουν επισκέπτες οι οποίοι έρχονται από όλες τις χώρες του κόσμου με σκοπό να γνωρίσουν από κοντά και να θαυμάσουν την κλασική τέχνη των αρχαίων χρόνων. Οι ανακαινίσεις ιστορικών κτιρίων και η εκμετάλλευση πολιτισμικών χώρων από το κράτος συμβάλλουν θετικά στη ανάπτυξη και ενίσχυση του πολιτισμικού τουρισμού της χώρας.

Εικόνα 3: Μορφές τουρισμού

Πηγή: <https://enallaktikos-tourismos-messinia.weebly.com>

Ιστορία Εναλλακτικού Τουρισμού

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι μια παγκόσμια τάση η οποία αναπτύχθηκε κυρίως τη δεκαετία του 1979 και 1980 στον αντίποδα του μαζικού τουρισμού. Το κράτος εκμεταλλευόμενο τα έσοδα που μπορούσε να επιφέρει η αξιοποίηση συγκεκριμένων περιοχών μέσα από την προβολή και την ανάδειξη χαρακτηριστικών γνωρισμάτων τους, προσπάθησε να επεκτείνει το χρόνο εκδήλωσης ενδιαφέροντος και πέρα από την θερινή τουριστική περίοδο. Για το λόγο αυτό, άρχισε να χρηματοδοτεί αναπτυξιακά προγράμματα ώστε να βελτιωθούν οι υποδομές και να αναπτυχθούν νέες δραστηριότητες που θα αφορούσαν περισσότερο τον εναλλακτικό τουρισμό.

Οφέλη του Εναλλακτικού Τουρισμού

Ο εναλλακτικός τουρισμός επιφέρει έναν αρκετά μεγάλο αριθμό θετικών επιδράσεων για την χώρα. Συγκεκριμένα:

- Συμβάλλει στη δημιουργία και στην ανάπτυξη νέων θέσεων εργασίας και απασχόλησης
- Ενισχύει την περιφερειακή τοπική ανάπτυξη ενώ ταυτόχρονα βελτιώνεται το βιοτικό επίπεδο.
- Προωθεί την απασχόληση των ντόπιων, αυξάνοντας ταυτόχρονα το εισόδημα τους και βελτιώνοντας τους όρους και τις συνθήκες της διαβίωσης τους.
- Προωθεί την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του πολιτισμικού πλούτου, ενισχύοντας το αίσθημα ευθύνης τόσο των επισκεπτών, όσο και των μόνιμων κατοίκων της περιοχής.
- Αξιοποιεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και συνάμα προβάλλει την φυσική ομορφιά και ιδιαιτερότητα κάποιων περιοχών οι οποίες δεν ήταν τόσο γνωστές σε σχέση με άλλα παραδοσιακά τουριστικά θέρετρα.

- Μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του τουριστικού τομέα και άλλοι επιμέρους οικονομικοί τομείς, όπως για παράδειγμα η γεωργία, η κτηνοτροφία, κλπ
- Οι τοπικές κοινωνίες έχουν μειωμένες διαρροές χρημάτων που αφορούν κυρίως την αγορά εισαγόμενων προϊόντων και την απασχόληση ξένων στην τοπική παραγωγή και βιομηχανία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία ισχυρών οικονομικών δεσμών με την περιφέρεια. *(Ανδριώτης Κ., 2013)*

Κεφάλαιο 3^ο – Τουρισμός Εκθέσεων

Τουρισμός Εκθέσεων – ορισμός

Ο τουρισμός εκθέσεων συγκαταλέγεται στον επαγγελματικό τουρισμό και αφορά την διοργάνωση και πραγματοποίηση ταξιδιών για επαγγελματικούς λόγους και συγκεκριμένα για τη συμμετοχή σε διάφορους τύπους εκθέσεων και συνεδρίων που αφορούν διάφορους τομείς της οικονομίας. Οι εκθέσεις και τα συνέδρια λαμβάνουν χώρα σε μεγάλα κυρίως αστικά κέντρα όπου συγκεντρώνεται πληθώρα επαγγελματιών με σκοπό να συνάψουν επαγγελματικές σχέσεις και συνεργασίες.

Εκθέτονται κυρίως προϊόντα και υπηρεσίες που οι διοργανωτές θέλουν να παρουσιάσουν και να διαφημίσουν έτσι ώστε οι επισκέπτες να έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν για αυτά και να προχωρήσουν στην αγορά τους. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να καταφέρουν να αυξήσουν τον αριθμό των πελατών τους. Ωστόσο για να μπορέσει ο εκθεσιακός/συνεδριακός τουρισμός να αναπτυχθεί και να εδραιωθεί σε μια χώρα, είναι απαραίτητη η διασφάλιση και η δημιουργία των κατάλληλων χώρων και υποδομών όπου και θα παρέχεται ένας ολοκληρωμένος και λειτουργικός εξοπλισμός.

Τα βασικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται μια έκθεση ή ένα συνέδριο είναι τα παρακάτω:

- η αγοραστική προοπτική της χώρας
- η εμπορική σημασία
- η σύναψη εμπορικών σχέσεων
- η ανάπτυξη δημοσίων σχέσεων
- η προώθηση προϊόντων κα υπηρεσιών

Ο εκθεσιακός/συνεδριακός τουρισμός χαρακτηρίζεται παράλληλα από τα κάτωθι γνωρίσματα:

- οικονομικά κέρδη
- εποχικότητα

- οφέλη που αφορούν τις τοπικές επιχειρήσεις (κυρίως την απασχόληση)
- προβολή και προώθηση του μέρους (τόπος ή χώρος) που διεξάγεται το συνέδριο ή η έκθεση. (*Κραβαρίτης, Παπαγεωργίου, 2007*)

Τουρισμός Εκθέσεων – Ιστορική Αναδρομή

Οι πρώτες εκθέσεις που αφορούσαν το εμπόριο και τις συναλλαγές, έκαναν την εμφάνιση τους την εποχή του μεσαίωνα στη Ευρώπη. Άλλες πηγές κάνουν αναφορά ότι οι πρώτες εμπορικές εκθέσεις στην Ελλάδα οργανώθηκαν το 1855, το 1870, το 1875 και το 1888 με το όνομα «Ολυμπία».

Οι εκθέσεις στην Ελλάδα έκαναν για πρώτη φορά την εμφάνιση τους πριν 70 χρόνια στην Θεσσαλονίκη με τη λεγόμενη Διεθνή Έκθεση (ΔΕΘ). Αρχικά επρόκειτο για μια μορφή εμποροπανήγυρις, η οποία όμως στο πέρασμα των χρόνων εξελίχθηκε και απέκτησε τη μορφή που έχει στη σημερινή εποχή. (*Μαραβέλιας Μ., 2012*)

Στην σύγχρονη εποχή οι εκθέσεις έχουν να παρουσιάσουν μια ευρεία γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών, που προσελκύουν κάθε φορά πλήθος ανθρώπων από όλο τον κόσμο. Στην ουσία πρόκειται για ένα μεγάλο οικονομικό γεγονός, στο οποίο οι επιχειρήσεις προβάλλουν στο κοινό τα εκθέματα τους και τους προσκαλούν να τα αγοράσουν.

Εικόνα 4: Σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύτηκε από την εφημερίδα της Καθημερινής, η Αθήνα βρίσκεται ανάμεσα στις 120 πόλεις με τη διοργάνωση των περισσότερων συνεδρίων, καταλαμβάνοντας μάλιστα την 25η θέση έχοντας διοργανώσει συνολικά 79 συνέδρια, ενισχύοντας έτσι την δυναμική της στο τομέα του συνεδριακού/εκθεσιακού τουρισμού της χώρας.

Πηγή: <http://www.enikonomia.gr>

Εκθεσιακός Τουρισμός – Εκθέσεις

Μερικές από τις σπουδαιότερες εμπορικές εκθέσεις που λαμβάνουν χώρα ανά τον κόσμο είναι:

- Διεθνής έκθεση Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα
- Διεθνής έκθεση του Μιλάνου στην Ιταλία
- Διεθνής έκθεση της Λειψίας στη Γερμανία
- Διεθνής έκθεση του Ζάγκρεμπ στην Κροατία
- Έκθεση του Καναδά
- Έκθεση της Βαγδάτης στο Ιράκ
- Διεθνής έκθεση Ηλεκτρικών Μηχανών στο Παρίσι
- Διεθνής έκθεση Υφαντουργίας και Έτοιμων Ενδυμάτων στο Βέλγιο
- Έκθεση Χημικών Προϊόντων και Μηχανημάτων στο Τορόντο του Καναδά
- Διεθνής έκθεση Επίπλου στην Κολωνία

Βασικά Στοιχεία Έκθεσης

Τα βασικά στοιχεία που είναι απαραίτητα για την οργάνωση και την διεξαγωγή μια έκθεσης είναι τα εξής:

- Εκθέτες (οι παραγωγοί των προϊόντων και των υπηρεσιών)
- Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες
- Ο εκθεσιακός χώρος (ο χώρος που πραγματοποιείται η έκθεση και που μπορεί να είναι είτε ανοικτός, είτε κλειστός)
- Οι επισκέπτες που προσέρχονται στον εκθεσιακό χώρο ώστε να παρακολουθήσουν τα προϊόντα
- Οι διοργανωτές (επαγγελματίες που διοργανώνουν την έκθεση και οι οποίοι μπορεί να είναι και οι ίδιοι οι εκθέτες) (Μαραβέλιας Μ., 2012)

Υπεύθυνος Διοργάνωσης

Ο υπεύθυνος της διοργάνωσης καλείται να συνεργαστεί με πολλούς παράγοντες και ειδικότητες ώστε να επιτύχουν την διοργάνωση μιας ολοκληρωμένης έκθεσης που θα ικανοποιεί τις ανάγκες και τις απαιτήσεις τόσο των πελατών όσο και των εκθετών. Τα τμήματα με τα οποία ο διοργανωτής συνεργάζεται είναι:

- Σύμβουλοι Marketing που σχεδιάζουν το πλάνο και την στρατηγική διεξαγωγής της έκθεσης (Marketing Consultancy)
- Δικηγόρος (Lawyer)
- Τμήμα δημοσίων σχέσεων (Public Relation Agency)
- Υπεύθυνοι διαχείρισης εξοπλισμού και χώρου (Venue Management)
- Υπεύθυνοι ασφαλείας (Security Organization)
- Λογιστικό γραφείο (Accounting)
- Εταιρεία catering (Catering Company)
- Πρακτορείο καλλιτεχνών (Artists Agents)

Κατηγορίες Διοργανωτών

- Επαγγελματίες διοργανωτές έκθεσης (Σύνδεσμος Ελλήνων Οργανωτών Εκθέσεων και Συνεδρίων). Κάποια από τα μέλη που είναι καταχωρημένα στο ΣΕΟΕΔ είναι:
  - α) EXPO GROUP
  - β) Xenia Exhibition & Conferences
  - γ) ACTION WAY
  - δ) ROTA A.E
  - ε) FORUM A.E, κ.α
- Μη κερδοσκοπικές ενώσεις όπως για παράδειγμα οι:
  - α) IAAM (International Association of Assembly Managers),
  - β) CEIR (Center for Exhibition Industry Research),
  - γ) SISO (Society of Independent Show Organizers), κλπ.

(Μαραβέλιας Μ., 2012)

Εκθεσιακός Εξοπλισμός

Τόσο ο εκθεσιακός όσο και ο συνεδριακός χώρος χρησιμοποιούν παρόμοιο εξοπλισμό, ο οποίος είναι απαραίτητος για την διεξαγωγή των εκθέσεων και των συνεδρίων. Ο εξοπλισμός αυτός αφορά κυρίως τα έπιπλα που χρειάζονται για να καλύψουν τον χώρο και ότι σχετίζεται με αυτά. Ο εξοπλισμός αυτός μπορεί να περιλαμβάνει:

- Εξέδρες και βάρθρα προκειμένου το τραπέζι που είναι πιθανό να χρησιμοποιηθεί κατά τις ομιλίες να είναι υπερυψωμένο
  - Τραπέζια και καθίσματα για το κοινό και την τοποθέτηση διαφημιστικών προϊόντων
  - Ηχοσυστήματα (μικρόφωνα, ηχεία, κλπ) για να εξασφαλιστεί η καλή ακουστική του χώρου.
  - Οπτικοακουστικός εξοπλισμός απαραίτητος για την καλή ποιότητα διεξαγωγής των ομιλιών.
  - Ο κατάλληλος φωτισμός
  - Οθόνη και μηχανήμα προβολής slides
  - Τηλεφωνικές εγκαταστάσεις
  - Πίνακας ανακοινώσεων
  - Γραφική ύλη (μολύβια, μπλοκ, κλπ)
- (Φρουζάκη Ε., 2011)*

Σκοπός των Εκθέσεων

Η διοργάνωση των εκθέσεων δεν αποσκοπεί μόνο σε οικονομικά οφέλη, αλλά μπορεί να έχει κι άλλους σκοπούς, όπως για παράδειγμα:

- Να προσελκύσουν κοινό και πιθανούς αγοραστές μέσα από την προβολή προϊόντων και υπηρεσιών

- Να προβάλλουν και να παρουσιάσουν όχι μόνο εμπορικά προϊόντα αλλά και προϊόντα τέχνης.
- Σύναψη εμπορικών σχέσεων ανάμεσα στους επισκέπτες της έκθεσης και των εκθετών.
- Σύναψη εμπορικών σχέσεων και σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των ίδιων των εκθετών.
- Σύναψη εμπορικών σχέσεων και σχέσεων συνεργασίας ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες που λαμβάνουν μέρος στην έκθεση
- Να προωθηθεί η ίδια η χώρα μέσα από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εκθέτει με την συμμετοχή της σε μια διεθνή έκθεση.
- Να προαχθούν εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες.

Γενικά ένας χώρος έκθεσης είναι μια πολύ καλή ευκαιρία για τις χώρες που συμμετέχουν να προβληθούν αλλά και να γνωρίσουν τον χαρακτήρα και το προφίλ κι άλλων χωρών ενώ ταυτόχρονα να αναπτυχθούν σχέσεις συνεργασίας αλλά και ευγενούς ανταγωνισμού που θα δράσουν θετικά στην ποιοτική αλλά ποσοτική αναβάθμιση του περιεχομένου του εκθεσιακού τουρισμού.

Κεφάλαιο 4^ο – Εναλλακτικός Τουρισμός και Μακεδονία

Μακεδονία – Περιγραφή

Το όνομα Μακεδονία προέρχεται από την ελληνική Μακεδονία, ένα βασίλειο (αργότερα, περιοχή) που ονομάστηκε έτσι από τους αρχαίους Μακεδόνες. Το όνομά τους, Μακεδόνες (Μακεδόνες), είναι συγγενές με το αρχαίο ελληνικό επίθετο μακεδνός (makednós), που σημαίνει "ψηλό/λεπτό". Προέρχεται παραδοσιακά από την ινδοευρωπαϊκή ρίζα, mak-, που σημαίνει «μακριά» ή «λεπτή». Ο γλωσσολόγος Robert S.P. Beekes υποστηρίζει την ιδέα ότι και οι δύο όροι είναι ελληνικής προέλευσης και δεν μπορούν να εξηγηθούν από την άποψη της ινδοευρωπαϊκής μορφολογίας. Ωστόσο, οι απόψεις του Beekes δεν είναι αποδεδειγμένες. (*Beekes R.S.P., 2010*)

Η Μακεδονία αποτελεί τη μεγαλύτερη και τη δεύτερη πολυπληθέστερη ελληνική περιοχή, η οποία στο εσωτερικό της κυριαρχείται από βουνά και λίμνες με κυριότερες πόλεις αυτή της Θεσσαλονίκης και της Καβάλας στις νότιες ακτές της. Η Μακεδονία είναι μέρος της Βόρειας Ελλάδας, μαζί με τη Θράκη τη Θεσσαλία και την Ήπειρο. Ενσωματώνει τα περισσότερα εδάφη της αρχαίας Μακεδονίας, ένα βασίλειο που κυβερνιόνται από τους Αργματάδες των οποίων τα βασικότερα και τα πιο ξακουστά μέλη ήταν ο Μέγας Αλέξανδρος και ο πατέρας του Φίλιππος Β'. Το όνομα Μακεδονία χρησιμοποιήθηκε αργότερα για την περιγραφή διαφόρων διοικητικών περιοχών της Ρωμαϊκής και Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (διαφορετικά σύνορα)

Ακόμη και πριν από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους το 1830, αναγνωρίστηκε ως ελληνική επαρχία, χωρίς ωστόσο να έχει καθορισμένα γεωγραφικά σύνορα. (*Grigoriou, Alexandros Ch. Chekimoglou, Evangelos A., 2008*) Μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα, το όνομα έγινε αποδεκτό και επίσημα, ορίζοντας περισσότερο μια ξεχωριστή γεωγραφική και όχι πολιτική περιοχή στα νότια Βαλκάνια. Στο τέλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής, γνωστής ως Rumelia (από την Οθωμανική Τουρκία: Rumeli, "Η γη των Ρωμαίων") διαιρέθηκε με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου του 1913, μετά την

οθωμανική ήττα στους Βαλκανικούς Πολέμους 1912-13 . Η Ελλάδα, η Σερβία και η Βουλγαρία ανέλαβαν ο καθένας τον έλεγχο των τμημάτων της περιοχής της Μακεδονίας, με την Ελλάδα να έχει το μεγαλύτερο μέρος ενώ ένα μικρό τμήμα πήγε στην Αλβανία.

Η περιοχή αποτέλεσε μια διοικητική υποδιαίρεση της Ελλάδας μέχρι και τη διοικητική μεταρρύθμιση του 1987, όπου και η περιοχή χωρίστηκε στις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Κεντρικής Μακεδονίας και ένα μέρος της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η οποία περιλάμβανε και ολόκληρη την περιοχή της Θράκης. Η Κεντρική Μακεδονία είναι ο δημοφιλέστερος τουριστικός προορισμός στην Ελλάδα με περισσότερους από 3,6 εκατομμύρια τουρίστες το 2009 (18% του συνόλου των τουριστών που επισκέφτηκαν την Ελλάδα εκείνο το έτος).

Η Μακεδονία διαθέτει μερικές από τις πλουσιότερες γεωργικές εκτάσεις στην Ελλάδα στις πεδιάδες της Βέροιας, της Θεσσαλονίκης, των Σερρών και της Δράμας. Επίσης είναι τόπος παραγωγής μιας μεγάλης ποικιλίας γεωργικών προϊόντων και καλλιεργειών, όπως ρύζι, σιτάρι, φασόλια, ελιές, βαμβάκι, καπνός, φρούτα, σταφύλια και πιπεριές “Φλωρίνης”. Επιπλέον είναι τόπος παραγωγής κρασιού και άλλων αλκοολούχων ποτών. Η επεξεργασία τροφίμων και η υφαντουργία αποτελούν τις κύριες μορφές βιομηχανίας της. Ο τουρισμός είναι μια επίσης πολύ σημαντική βιομηχανία που επεκτείνεται κατά μήκος των παράκτιων περιοχών της, ιδιαίτερα στη χερσόνησο της Χαλκιδικής, τη Θάσο αλλά και τις βόρειες εκτάσεις του Ολύμπου. Οι περισσότεροι από τους τουρίστες που επισκέπτονται την Μακεδονία, προέρχονται από τη Γερμανία και την Ανατολική Ευρώπη.

Η Θεσσαλονίκη είναι μια μεγάλη πόλη η οποία διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της Ελλάδας και έντονη βιομηχανική δραστηριότητα. Η Καβάλα αποτελεί το δεύτερο λιμάνι της Μακεδονίας. Εκτός από το κεντρικό αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης (Αεροδρόμιο Μακεδονίας) υπάρχουν και αεροδρόμια στην Καβάλα (Αεροδρόμιο Αλεξάνδρου), Κοζάνη (Αεροδρόμιο Φίλιππος) και Καστοριά (Αεροδρόμιο Αριστοτέλη). Ο αυτοκινητόδρομος "Εγνατία Οδός" διασχίζει την πλήρη απόσταση της Μακεδονίας και συνδέει τις περισσότερες από τις κύριες πόλεις της. Διαθέτει επίσης ένα ολοκληρωμένο σιδηροδρομικό δίκτυο. (www.egnatia.gr/ πρόσβαση 18/12/2017)

Η Κεντρική Μακεδονία είναι ένας από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα με περισσότερους από 3,6 εκατομμύρια τουρίστες το 2009 (18% του συνόλου των τουριστών που επισκέφτηκαν την Ελλάδα εκείνο το έτος). Οι

περιοχές οι οποίες αποτελούν τους πιο γνωστούς πόλους έλξης για τους τουρίστες, περιλαμβάνουν διάφορες τοποθεσίες που είναι μέρος της παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, οι παραλίες (όπως η χερσόνησος της Χαλκιδικής) που προτιμώνται κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και τα χιονοδρομικά κέντρα όπως η Βασιλίτσα, τους χειμερινούς μήνες. Στην Μακεδονία επίσης έχει αναπτυχθεί ένας σημαντικός θρησκευτικός τουρισμός (κυρίως στο Άγιο Όρος).

Εικόνα 5: Περιφέρεια Μακεδονίας

Πηγή: <http://oladeka.com>

Εναλλακτικός Τουρισμός –Μακεδονία

Τα τελευταία χρόνια η κεντρική Μακεδονία προσανατολίζεται όλο και περισσότερο στον εναλλακτικό τουρισμό. Η κεντρική αλλά και δυτική Μακεδονία, έχουν να επιδείξουν ένα τεράστιο φυσικό πλούτο και μια πληθώρα πολιτιστικών στοιχείων. Συγκεκριμένα:

Κεντρική Μακεδονία

- Ακτές της Χαλκιδικής
- Πολιτιστικά στοιχεία Θεσσαλονίκης (θρησκευτικού και ιστορικού χαρακτήρα)
- Άγιο Όρος και όρος Ολύμπου

- Πλούσια οικοσυστήματα, ποτάμια, λίμνες και όρη αλλά και ορεινές περιοχές σπάνιας φυσικής ομορφιάς.
- Αρχαιολογικούς χώρους αρχαίας Μακεδονικής εποχής (Βεργίνα – Πέλλα)

Η κεντρική Μακεδονία έχει καταφέρει να εκμεταλλευτεί σε αρκετά καλό βαθμό τις περιβαλλοντικές – φυσικές της δυνατότητες και να αναπτύξει τουριστική δραστηριότητα. Δρα αποφασιστικά στο τομέα του εναλλακτικού τουρισμού ενώ τα τελευταία χρόνια κινείται δυναμικά και στον χώρο του εκθεσιακού και συνεδριακού τουρισμού. (*Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2003*)

Δυτική Μακεδονία

- Πλούσια φυσικά οικοσυστήματα που συναντώνται στον Εθνικό Δρυμό των Πρεσπών
- Ορεινός Εθνικός Δρυμός της Πίνδου, του Γράμμου και του Βιτσιού.
- Τις πανέμορφες λίμνες της Βεγορίτιδας και της Καστοριάς αλλά και τις φυσικές παραποτάμιες εκτάσεις
- Αρχαίους ιστορικούς οικισμούς και σπουδαία αρχαιολογικά μνημεία.

Η μικρή έως και μηδαμινή ανθρώπινη παρέμβαση έχουν κρατήσει αναλλοίωτα τα αποθέματα φυσικών πόρων της Δυτικής Μακεδονίας. Ωστόσο σε αντίθεση με την Κεντρική Μακεδονία, η Δυτική Μακεδονία παρά τα πλούσια οικοσυστήματα της και τον σπουδαίο φυσικό της πλούτο, δεν έχει καταφέρει να αναπτύξει έντονη τουριστική δραστηριότητα. (*Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2003*)

Εικόνα 6: εναλλακτικός τουρισμός

Πηγή: <http://traveldailynews.gr>

Ανάπτυξη της Μακεδονίας

Κεντρική Μακεδονία:

Η κεντρική Μακεδονία εκπροσωπεί το 10% του δυναμικού της χώρας όσο αφορά τη αναδόμηση ξενοδοχειακών και άλλων κτιριακών εγκαταστάσεων, τουριστικής σημασίας. Οι παράκτιες περιοχές των νομών αλλά και η πόλη της Θεσσαλονίκης συγκεντρώνει το 90% της ξενοδοχειακής υποδομής της περιφέρειας. Επίσης σε περιοχές όπου συναντώνται στοιχεία ειδικού τουρισμού (ιαματικά λουτρά, χιονοδρομικά κέντρα, κλπ) έχουν αναπτυχθεί κάποιες επιπλέον υποδομές μικρότερης ωστόσο κλίμακας. (Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2003)

Δυτική Μακεδονία

Η δυτική Μακεδονία δεν έχει κατορθώσει να επιδείξει την ανάλογη ανάπτυξη όσο αφορά τον τομέα των υποδομών, καθώς αποτελείται από μόλις 4000 ξενοδοχειακές μονάδες και 1700 περίπου «επιβοηθητικές κλίνες». Παρατηρείται μικρή επενδυτική δραστηριότητα και περιορισμένη αξιοποίηση των φυσικών-περιβαλλοντικών στοιχείων, εντούτοις τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες αλλαγής και ανανέωσης που οφείλονται κατά κύριο λόγο στην εισαγωγή μικρών, δυναμικών και δραστήριων οικογενειακών μονάδων στο μη αστικό χώρο. Οι περιοχές των Γρεβενών, της Κοζάνης, της Καστοριάς και της Φλώρινας εμφανίζουν μια σημαντική και ικανοποιητικά οργανωμένη ξενοδοχειακή υποδομή, με την πλειονότητα των βοηθητικών καταλυμάτων να κατατάσσονται σε υψηλές κατηγορίες.

Εικόνα 7: εναλλακτικός τουρισμός

Πηγή: <http://traveldailynews.gr>

Ζώνες Τουριστικής Ανάπτυξης Μακεδονίας

Η περιφέρεια Μακεδονίας, έχει να επιδείξει τρεις βασικούς τύπους τουριστικών ζωνών οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν δυναμικά στην προώθηση και την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού.

1^{ος} τύπος: Παραθαλάσσιες/Παραθεριστικές ζώνες

- Νότια Πιερία
- Χερσόνησος της Κασσάνδρας
- Παράκτια (δυτική) περιοχή της Χαλκιδικής
- Κόλπος Ιερισσού και Στρυμωνικός

2^{ος} τύπος: Αστικό/Μητροπολιτικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης

- Η πόλη της Θεσσαλονίκης

3^{ος} τύπος: Εσωτερικές ζώνες θεματικού τουρισμού

Κεντρική Μακεδονία

- Κερκίνη, Δοϊράνη και κοιλάδα Στρυμώνα
- Όρος του Βερμίου
- Όρος Βόρας
- Λίμνη Λαγκαδά

Δυτική Μακεδονία

- Εθνικός Δρυμός Πρεσπών, λίμνες Πρεσπών
- Εθνικός Δρυμός Πίνδου, Βασιλίτσα
- Σύμπλεγμα Γράμμου – Βιτσίου, Καστοριά
- Άσκιο όρος, κοιλάδα Μεσιανού Νερού
- Νύμφαιο, λίμνες Βεγορίτιδας, Χειμαρίτιδας
- Πιέρια όρη

(Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2003)

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τουριστικής ανάπτυξης της Μακεδονίας

Τόσο η κεντρική όσο και η δυτική Μακεδονία, έχει να παρουσιάσει ένα τεράστιο φυσικό-περιβαλλοντικό αλλά και πολιτιστικό πλούτο, ο οποίος είναι σε θέση να στηρίζει τον εναλλακτικό τουρισμό. Παρά τα πλεονεκτήματα, η εμφάνιση μειονεκτημάτων που οφείλονται σε αδυναμίες που αφορούν τις υποδομές, δρουν ανασταλτικά. Γενικότερα:

Τα πλεονεκτήματα είναι τα εξής:

- Τεράστιος φυσικός, περιβαλλοντικός και πολιτιστικός πλούτος με πληθώρα πόρων προς εκμετάλλευση
- Προβολή και κυρίως προφορική προώθηση των τουριστικών προορισμών
- Ικανοποιητικά επίπεδα τιμών
- Παρουσία και συνεχής ανάπτυξη δυνητικής ζήτησης

Τα μειονεκτήματα είναι:

- Δεν υπάρχει ικανοποιητική και αξιοποιήσιμη σύνδεση ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων
- Δεν υπάρχει ικανοποιητική και αξιοποιήσιμη σύνδεση των φυσικών και περιβαλλοντικών στοιχείων
- Ελλιπής επιμόρφωση και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα που αφορούν τον τουρισμό.

Συγκεκριμένα επιπλέον πλεονεκτήματα που έχει να παρουσιάσει η κεντρική Μακεδονία είναι;

- Η ανάπτυξη καλού συγκοινωνιακού δικτύου
- Ικανοποιητική ανάπτυξη αγορών

Τα μειονεκτήματα είναι:

- Ελλιπής προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
- Υποβάθμιση της αστικής ζωής
- Μη επαρκής αξιοποίηση παραδοσιακών στοιχείων
- Υποβαθμισμένες παροχές υπηρεσιών (καταλύματα) και έλλειψη επαγγελματισμού.
- Αδυναμία ανάπτυξης τουριστικής δραστηριότητας κυρίως κατά την περίοδο Δεκεμβρίου-Μάρτιο

Όσο αφορά τη Δυτική Μακεδονία τα δικά της πλεονεκτήματα είναι:

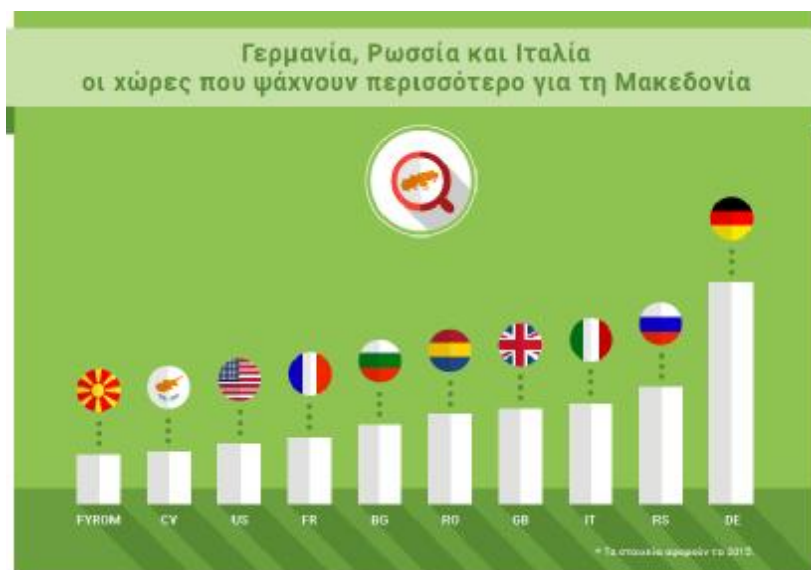
- Φυσικός πλούτος που περιλαμβάνει εθνικούς δρυμούς, περιοχές Natura, κλπ.
- Ύπαρξη έντονων χαρακτηριστικών παραδοσιακών στοιχείων (ήθη και έθιμα) και στοιχεία αξιοσημείωτης ιστορικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς

Τα μειονεκτήματα της Δυτικής Μακεδονίας είναι:

- Δυσκολία στην πρόσβαση (έλλειψη αεροδρομίου)
- Δεν υπάρχει ανεπτυγμένη τουριστική προσφορά (μικρός αριθμός καταλυμάτων διαμονής)
- Δεν έχουν αναπτυχθεί δεδομένα τουριστικής ζήτησης σε περιόδους χαμηλής τουριστικότητας.

(Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, 2003)

Στατιστικά Στοιχεία Τουρισμού για τη Μακεδονία

(Σχ.1) Πηγή: *etravelnews.gr*

Σε έρευνες που πραγματοποιήθηκαν για το 2015 σχετικά με τις προτιμήσεις των ξένων (Σχ.1) ως προς τους τουριστικούς τους προορισμούς τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι περισσότεροι τουρίστες που επισκέπτονται την Μακεδονία, οι περισσότεροι προέρχονται από την Γερμανία, από την Ρωσία και από την Ιταλία. Ακολουθούν οι τουρίστες από το Ηνωμένο Βασίλειο, από την Ρουμανία και από τη Βουλγαρία.

Επιπλέον - σύμφωνα με τις επίσημες καταγραφές του 2015- η περίοδος που προτιμήθηκε από τους τουρίστες, κυμάνθηκε από τον Ιούνιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο.(Σχ.2)

(Σχ.2) Πηγή: *etravelnews.gr*

(Σχ.3) Πηγή: *etravelnews.gr*

Σύμφωνα με τις επίσημες καταγραφές του 2015, οι δραστηριότητες που προτιμώνται από τους τουρίστες που επισκέπτονται την Μακεδονία είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό οι δραστηριότητες που αφορούν την πόλη της Θεσσαλονίκης, οι μεταφορές από και προς το αεροδρόμιο της Μακεδονία καθώς και η οργανωμένη πεζοπορία στη πόλη της Θεσσαλονίκης. Επίσης στις προτιμήσεις των τουριστών συγκαταλέγονται και μονοήμερες εκδρομές στα Μετέωρα αλλά και δραστηριότητες στην περιοχή της Καβάλας. (Σχ.3)

Εκθεσιακός Τουρισμός και Μακεδονία

Τα τελευταία χρόνια η Μακεδονία μη την πόλη της Θεσσαλονίκης συμμετέχει ενεργά στη διοργάνωση διεθνών εκθέσεων και συνεδρίων. Γενικότερα η θέση της χώρας, η δυνατότητα άμεσης πρόσβασης σε αυτή από επισκέπτες της Ευρώπης και όλου του κόσμου και πιο συγκεκριμένα η εύκολη μετακίνηση προς τη πόλη της Θεσσαλονίκης βοηθούν σημαντικά στην συμμετοχή της στον εκθεσιακό τουρισμό. Επιπλέον η ανάπτυξη μεγάλων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, η πλούσια νυχτερινή ζωή και ο πολιτισμικός πλούτος της πόλης την καθιστούν υπολογίσιμη δύναμη στον τομέα αυτόν.

Επιπρόσθετα περιλαμβάνεται στη λίστα των 108 κορυφαίων πόλεων του κόσμου που φιλοξενούν τον μεγαλύτερο αριθμό διεθνών συνεδρίων σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της ICCA (International Congress & Convention Association) για το 2014. Το Διεθνές αεροδρόμιο Μακεδονίας που συνδέει την πόλη της Θεσσαλονίκης με 31 χώρες και συγκεκριμένα με 19 συνεδριακούς – εκθεσιακούς προορισμούς καθώς και η διάθεση 39 άριστων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων (διαθέτουν Conference & Meeting Facilities), με δυνατότητα φιλοξενίας έως και 5000 ατόμων, την κάνουν ένα σημαντικό προορισμό για τον εκθεσιακό τουρισμό.

Συνέδρια που φιλοξενήθηκαν από τη Θεσσαλονίκη

Η Μακεδονία και συγκεκριμένα η Θεσσαλονίκη έχει αναλάβει συνέδρια παγκόσμιας εμβέλειας και μείζον σημασίας για τον εκθεσιακό/συνεδριακό τουρισμό. Ενδεικτικά κάποια από τα συνέδρια είναι τα εξής:

- Παγκόσμιο Πανεπιστημιακό Πρωτάθλημα Debate (2016): αποτελεί τη μεγαλύτερη διοργάνωση Debate στην οποία συμμετέχουν φοιτητές από τα

καλύτερα πανεπιστήμια όλου του κόσμου (MIT, Harvard, Yale, Oxford, Cambridge, κλπ)

- Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Παράκτιας Κωπηλασίας (2014): στο οποίο συμμετέχουν αθλητές κωπηλασίας από όλον τον κόσμο.
- Παγκόσμιο Συνέδριο GEOBIA (2014)
- FIMBA World MaxiBasketball Championship (2013): πρόκειται για παγκόσμιο πρωτάθλημα Βετεράνων Maxibasketball το οποίο έλαβε μέρος σε 11 γήπεδα της πόλης με ρεκόρ συμμετοχών σε ομάδες και αθλητών.
- WOMEX (2012): αποτελεί τη μεγαλύτερη παγκόσμια έκθεση μουσικής που φιλοξενεί πάνω από 2000 συμμετέχοντες και πάνω από 300 καλλιτέχνες από 100 χώρες του κόσμου.

Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)

Η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ), είναι μια ετήσια εμπορική εκδήλωση μεγάλης σημασίας στην Ελλάδα και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, που πραγματοποιείται στο Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Θεσσαλονίκης έκτασης 180.000 τ.μ. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1926 και σήμερα διοργανώνεται από την HELEXPO.

Το Διεθνές Εκθεσιακό & Συνεδριακό Κέντρο της TIF HELEXPO βρίσκεται στο κέντρο της Θεσσαλονίκης και η πρόσβαση είναι εύκολη από οποιοδήποτε σημείο της πόλης και με οποιοδήποτε μέσο μεταφοράς. Με διάφορες εμπορικές εκθέσεις και εκθέσεις καταναλωτών που διοργανώνονται όλο το χρόνο σε εκθεσιακούς χώρους ευρωπαϊκών προδιαγραφών, αποτελεί ίσως τον σημαντικότερο οργανισμό εκθέσεων στην Ελλάδα. Στην καρδιά της ιστορίας της πόλης, δίπλα στο Βυζαντινό Μουσείο και το Αρχαιολογικό Μουσείο, τα Διεθνή Εκθεσιακά Κέντρα της TIF HELEXPO προσελκύουν πληθώρα συνεδριακών εκδηλώσεων.

Το εκθεσιακό κέντρο TIF HELEXPO καλύπτει συνολική έκταση 180.000 τ.μ., εκ των οποίων 62.000 τ.μ. είναι εσωτερικοί εκθεσιακοί χώροι, οι οποίοι και διανέμονται σε ένα συγκρότημα από 17 περίπτερα που λειτουργικά σχεδιάζονται και

διασυνδέονται για να εξυπηρετούν τις ανάγκες κάθε εκδήλωσης. Οι εκθεσιακές εγκαταστάσεις συμπληρώνονται από συνεδριακά κέντρα, χώρους στάθμευσης, αθλητικές και ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, χώρους εστίασης, κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών, μουσεία, τράπεζες και γραφεία αναπτυξιακών γραφείων. Έτσι, το Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο Θεσσαλονίκης λειτουργεί ως κέντρο παροχής υπηρεσιών που ικανοποιεί με επιτυχία τις ανάγκες των εκθέσεων, συνεδρίων και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Παρόμοιες εμπορικές εκθέσεις της πόλης έχουν συμβεί τακτικά από τη βυζαντινή εποχή, προσελκύοντας εμπόρους από όλο τον κόσμο (*tif.helexpo.gr/ πρόσβαση 18/12/2017*). Ο πρωθυπουργός της χώρας συνηθίζει να εκθέτει τις πολιτικές της κυβέρνησής του που πρόκειται να ακολουθήσουν, σε ομιλία του στην ετήσια Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης και γι 'αυτό το γεγονός η διοργάνωση έχει και πολιτική σημασία εκτός από την εμπορική της σημασία (*news247.gr/ πρόσβαση 18/12/2017*)

Εικόνα 8: Έκθεση Θεσσαλονίκης
Πηγή: <http://www.fortunegreece.com>

Εικόνα 9 & 10: Έκθεση Θεσσαλονίκης
Πηγή: <http://www.fortunegreece.com>

Εικόνα 11: Έκθεση Θεσσαλονίκης
Πηγή: <http://www.fortunegreece.com>

ΔΕΘ – HELEXPO

Η ΔΕΘ – HELEXPO είναι ένας εθνικός εκθεσιακός φορέας με πάνω από 80 χρόνια δραστηριότητας στον χώρο των εκθέσεων. Εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1928 με την προσπάθεια του βουλευτή Γερμανού Ν. για να επιτύχει την πραγματοποίηση της πρώτης Διεθνούς Έκθεσης στην Ελλάδα η οποία και έλαβε χώρα στις 3 Οκτωβρίου του 1926. Ήταν η απαρχή και ένα αποφασιστικό βήμα στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. (*Thessaloniki.travel/ πρόσβαση 20/12/2017*)

Σκοπός της ΔΕΘ – HELEXPO αποτελεί η σωστή και επιτυχής οργάνωση της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης. Ωστόσο οι δράσεις περιλαμβάνουν 15 κλαδικές εκθέσεις ετησίως και πολλές ακόμα εκθέσεις σε ολόκληρη την χώρα. Ανάμεσα στους στόχους οι οποίοι σχετίζονται άμεσα με τις δραστηριότητες της περιλαμβάνονται τα κάτωθι:

- Σωστή οργάνωση των ελληνικών περιπτέρων που λαμβάνουν μέρος σε εκθέσεις του εξωτερικού
- Διοργάνωση συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων
- Διαχείριση εσόδων και περιουσίας εκ των εκθέσεων και των διαφόρων εκδηλώσεων
- Οργάνωση και λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού ΔΕΘ
- Συμβουλές σχετικές με την πολιτική των εκθέσεων
- Σύναψη σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των χωρών
- Προβολή των ελληνικών προϊόντων αλλά και των υπηρεσιών σε χώρες του εξωτερικού.
- Προβολή του ελληνικού τουρισμού σε χώρες του εξωτερικού.

Η ΔΕΘ- HELEXPO μέσα από την έντονη δραστηριότητα της έχει κατορθώσει να επιτύχει μια διεθνής δικτύωση. Αναλυτικότερα η δικτύωση αυτή αφορά τα κάτωθι:

- Διεθνής Ένωση Εκθέσεων (Union des Foires International – UFI)
- Διεθνή Ένωση Οργανωτών Εκθέσεων (International Association of Exhibitions Manager – IAEM)

- International Congress & Conventantion Association
- AIPC (The International Association of Congress Centres)
- IAEE (International Association for Exhibition & Events)
- Central European Fair Alliance
- ITTFA (International Tourism Trade Fair Association)
- HAPCO (Hellenic Association of Professional Congress Organizers)
(*Thessaloniki.travel/ πρόσβαση 20/12/2017*)

Διεθνής Έκθεση Τουρισμού PHILOXENIA

Η διεθνής έκθεση τουρισμού PHILOXENIA, είναι η ετήσια συγκέντρωση όλως των επαγγελματιών του κλάδου του τουρισμού στην Ελλάδα. Διοργανώνεται κάθε χρόνο στην Θεσσαλονίκη συνήθως στα τέλη Οκτωβρίου και έχει διάρκεια τεσσάρων ημερών (Πέμπτη έως Κυριακή). Για πρώτη φορά διεξάχθηκε το 1985 και αποτέλεσε την πρώτη διεθνή έκθεση τουρισμού της χώρας. Η PHILOXENIA εξελίχθηκε σταδιακά σε μια από τις σημαντικότερες εκθέσεις τουρισμού κατοχυρώνοντας έτσι την αξία της και κερδίζοντας τον τίτλο της μιας από τις σπουδαιότερες τουριστικές εκθέσεις της Μεσογείου, των Βαλκανίων και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Διοργανώτρια αρχή της PHILOXENIA, είναι η HELEXPO

Τις δυο πρώτες μέρες η είσοδος επιτρέπεται μόνο για τους εμπορικούς επισκέπτες προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες σύναψης εμπορικών συναλλαγών και συμφωνιών ανάμεσα στους επαγγελματίες που παρευρίσκονται στον χώρο και να αποκτήσει έναν πιο επαγγελματικό χαρακτήρα. Το Σαββατοκύριακο η είσοδος επιτρέπεται και για το απλό κοινό το οποίο έχει την δυνατότητα να γνωρίσει καλύτερα τον τουριστικό κόσμο και τις τουριστικές εξελίξεις και δραστηριότητες.

Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια σε συνδυασμό με τη PHILOXENIA διεξάγονται και κάποια επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες γενικού ενδιαφέροντος γύρω από τον τουρισμό, καθώς και κάποια workshops όπου συμμετέχουν

επαγγελματίες του τουριστικού κλάδου. Η PHILOXENIA ενισχύεται και με την ταυτόχρονη διεξαγωγή της έκθεσης Hotelia, η οποία είναι σχετική με τον ξενοδοχειακό εξοπλισμό

Επιπλέον Δράσεις στον εκθεσιακό Τουρισμό της Μακεδονίας

Έκθεση Τουρισμού INWETEX - CIS TRAVEL MARKET 2017

Η περιφέρεια κεντρικής Μακεδονίας συμμετείχε στη Διεθνή Έκθεση Τουρισμού INWETEX - CIS TRAVEL MARKET 2017 η οποία πραγματοποιήθηκε στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσίας. Αποτέλεσε τη μοναδική ελληνική περιφέρεια που έλαβε μέρος και είχε την ευκαιρία να προβάλλει τα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες της σε κοινό 5 εκατομμυρίων ανθρώπων και να αναγνωριστεί από τη διεθνή Ρωσική αγορά ως ένας τουριστικός προορισμός ο οποίος μπορεί να συνδυάσει στοιχεία θεματικού αλλά και εναλλακτικού τουρισμού.

Επιπλέον κατόρθωσε να παρουσιάσει σε κεντρικό σημείο της πόλης προϊόντα της αλλά και τις δυνατότητες που προσφέρει ως ένας τουριστικός προορισμός ο οποίος διαθέτει ιστορικά, πολιτισμικά αλλά και επενδυτικά ενδιαφέροντα. Εκεί παρευρέθηκαν μεγάλοι κρατικοί, επενδυτικοί και δημοσιογραφικοί φορείς της Αγίας Πετρούπολης, ανάμεσα τους ο Sergey L. Markov (εκπρόσωπος της κυβέρνησης), ο πρόξενος Πάνος Μπεγλίτης, η Σπακούρη Αθηνά (εκπρόσωπος ΕΟΤ) και ο Σταμάτης Νικόλαος (υποδιευθυντής γραφείου ΕΟΤ της Ρωσίας)

33^η Διεθνή Έκθεση Τουρισμού PHILOXENIA

Η περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας συμμετείχε στην 33^η Διεθνή Έκθεση Τουρισμού PHILOXENIA, η οποία αποτελεί την μεγαλύτερη έκθεση τουρισμού που διοργανώνεται στην Ελλάδα. Οι επισκέπτες είχαν τη δυνατότητα να

παρακολουθήσουν διαθεματικά βίντεο που αφορούσαν δραστηριότητες προσαρμοσμένες σε περιοχές της υπαίθρου της Μακεδονίας και να δουν με την βοήθεια της τεχνολογίας της εικονικής πραγματικότητας (Virtual Reality) τα πιο σημαντικά αξιοθέατα της πόλης της Θεσσαλονίκης αλλά και των μνημείων UNESCO της πόλης.

Ταυτόχρονα η περιφέρεια διοργάνωσε ημερίδα με θέμα τον εναλλακτικό τουρισμό (θεματικό) με σκοπό την παρουσίαση δραστηριοτήτων σε υπαίθριες περιοχές αλλά και ειδικών μορφών τουρισμού. Όλα αυτά πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος σχεδιασμού προσπαθειών της περιφέρειας να επεκτείνει την τουριστική δυναμική της και πέραν της θερινής περιόδου. (*etravelnews.gr/ Πρόσβαση 20/12/2107*)

Στατιστικά αποτελέσματα επισκεπτών στην ΔΕΘ 2014

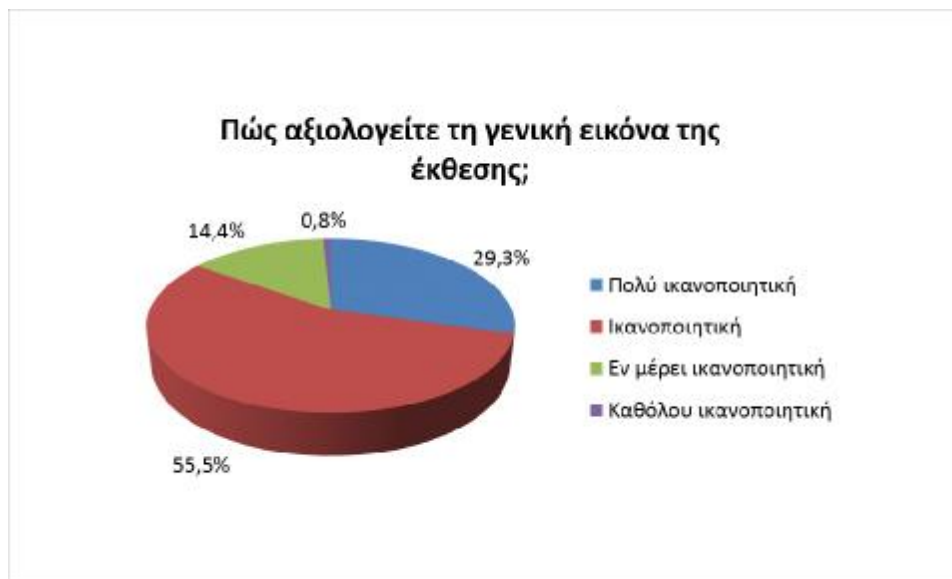
Από τα στατιστικά που παρουσιάζονται για το 2014, ο συνολικός αριθμός των εκθετών ήταν 874 από τους οποίους οι 171 ήταν ξένοι και οι 703 ήταν Έλληνες. Ο συνολικός αριθμός των επισκεπτών ήταν 255.356.

Συγκεντρωτικά Στοιχεία Έκθεσης:

	Έλληνες	Ξένοι	Σύνολο
Αριθμός Εκθετών	703	171	874
Αριθμός Επισκεπτών	255.356		
Τετραγωνικά Μέτρα (εσωτερικός χώρος)	15.541	813	16.354
Τετραγωνικά Μέτρα (υπαίθριος χώρος)	9.565	12	9.577

Σχ.4: Συγκεντρωτικά στοιχεία έκθεσης
Πηγή: <http://tif.helexpo.gr>

Η γενική εικόνα της έκθεσης αξιολογείται θετικά από τους επισκέπτες της 79ης ΔΕΘ. Συγκεκριμένα το 84,8% των επισκεπτών κρίνει τη γενική εικόνα της Έκθεσης ως πολύ ικανοποιητική και ικανοποιητική, το 14,4% την έκρινε ως εν μέρει ικανοποιητική και μόλις του 0,8% την έκρινε έως καθόλου ικανοποιητική.

Σχ.5: Συγκεντρωτικά στοιχεία έκθεσης
Πηγή: <http://tif.helexpo.gr>

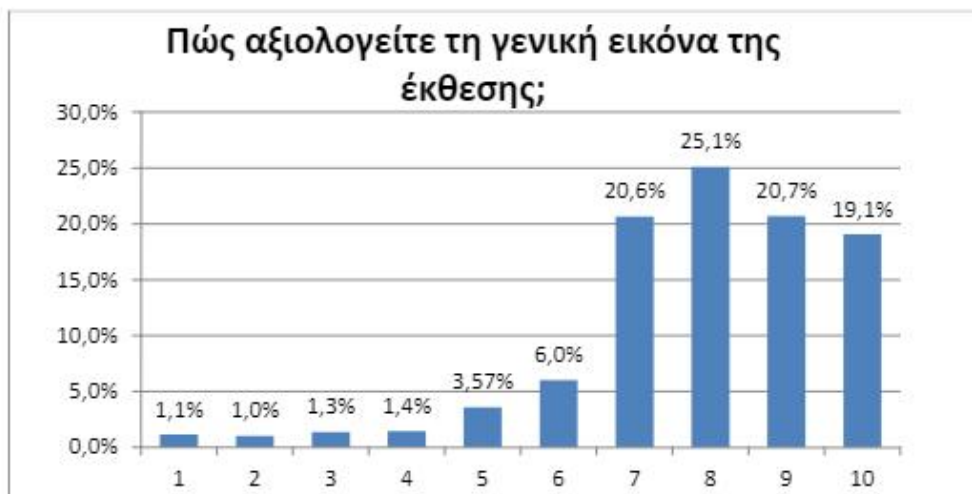
Στατιστικά αποτελέσματα επισκεπτών στην ΔΕΘ 2015

Από τα στατιστικά που παρουσιάζονται για το 2015, ο συνολικός αριθμός των εκθετών ήταν 724, από τους οποίους οι 97 ήταν ξένοι και οι 627 Έλληνες. Το σύνολο των επισκεπτών της ΔΕΘ το 2015 ήταν 203.109 από τους οποίους οι 13.525 ήταν ξένοι και οι 13.523 Έλληνες.

	Έλληνες	Ξένοι	Σύνολο
Αριθμός Εκθετών	627	97	724
Αριθμός Επισκεπτών	203.109	13.525	216.364
τ.μ. (εσωτερ. χώρος)	16.100	504	16.604
τ.μ. (υπαίθρ. χώρος)	10.020	—	10.020

Σχ.6: Συγκεντρωτικά στοιχεία έκθεσης
Πηγή: <http://tif.helexpo.gr>

Από τους επισκέπτες που ερωτήθηκαν ως προς την αξιολόγηση της εικόνας της ΔΕΘ, το 64,9% την αξιολόγησε ως πολύ καλή (δίνοντας βαθμολογία από 8,9 έως 10)

Διάγραμμα. Αξιολόγηση γενικής εικόνας της 80^{ης} ΔΕΘ

Σχ.7: Συγκεντρωτικά στοιχεία έκθεσης
 Πηγή: <http://tif.helexpo.gr>

Στατιστικά αποτελέσματα επισκεπτών στην ΔΕΘ 2016

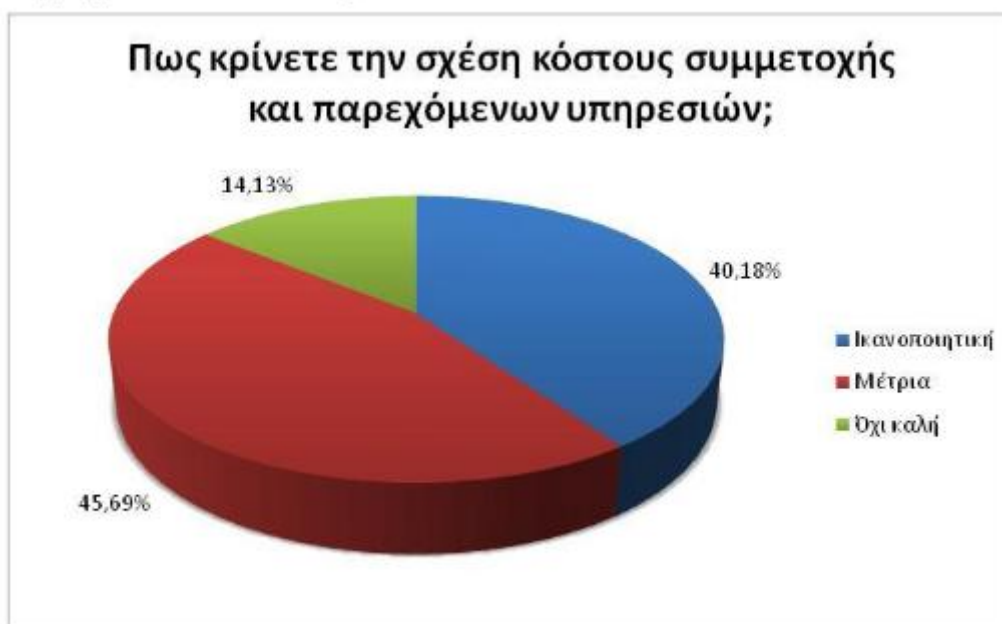
Από τα στατιστικά που παρουσιάζονται για το 2016, ο συνολικός αριθμός των επισκεπτών ήταν 210.081 από τους οποίους οι 60.799 ήταν επισκέπτες με πρόσκληση από τους εκθέτες και οι 149.282 ήταν επισκέπτες που προσήλθαν στο χώρο με εισιτήριο.

Επισκέπτες Με προσκλήσεις Εκθετών	60.799
Εισιτήρια	149.282
Σύνολο	210.081

Σχ.8: Συγκεντρωτικά στοιχεία έκθεσης
 Πηγή: <http://tif.helexpo.gr>

Αρκετά ικανοποιημένοι φάνηκαν να έμεινα οι επισκέπτες όσο αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε σχέση με το κόστος συμμετοχής. Το 40,18% δήλωσε ικανοποιημένο από τις υπηρεσίες που παρέχονταν.

Σχ.9: Συγκεντρωτικά στοιχεία έκθεσης
Πηγή: <http://tif.helexpo.gr>

Συμπέρασμα

Ο τουρισμός είναι αδιαμφισβήτητα μια κοιτίδα ανανέωσης και ψυχαγωγίας για όλους τους ανθρώπους . Επίσης είναι η κύρια πηγή εισοδημάτων και ο βασικότερος ίσως οικονομικός τομέας για τις περισσότερες χώρες του κόσμου. Αν και αρχικά αποτελούσε προνόμιο μόνο των ευκατάστατων κοινωνικών τάξεων, το γεγονός αυτό με το πέρασμα των χρόνων διαφοροποιήθηκε σημαντικά και έγινε προσιτός και στις κατώτερες κοινωνικές τάξεις, δίνοντας τους έτσι τη δυνατότητα να γνωρίσουν από κοντά καινούριες κουλτούρες και πολιτισμούς.

Ο κλάδος του τουρισμού ανέπτυξε και δημιούργησε ποικίλες μορφές προκειμένου να καλύψει τις διαφορετικές ανάγκες και προτιμήσεις των ταξιδιωτών. Δημιούργησε εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως τον αγροτουρισμό που συνδυάζει την εργασία την εκπαίδευση και την επιμόρφωση με την αγάπη για τη φύση και το περιβάλλον, τον θρησκευτικό τουρισμό ο οποίος έχει ως σκοπό τη γνωριμία των ταξιδιωτών με τα θρησκευτικά στοιχεία της χώρας, τον θεραπευτικό τουρισμό κατά τον οποίο αξιοποιούνται ιαματικές πηγές και λουτρά για θεραπευτικούς σκοπούς, τον εκθεσιακό/συνεδριακό τουρισμό, κλπ.

Ο εκθεσιακός/συνεδριακός τουρισμός εξαπλώνεται ολοένα και περισσότερο σε ολόκληρο τον κόσμο, καθώς είναι σε θέση να αποφέρει τεράστια οικονομικά κέρδη στις χώρες που τον προωθούν και τον στηρίζουν. Η Ελλάδα και συγκεκριμένα η Μακεδονία έχει αρχίσει να επιδεικνύει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη συγκεκριμένη μορφή εναλλακτικού τουρισμού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης που διοργανώνεται κάθε χρόνο και που συγκεντρώνει πλήθος ανθρώπων από όλον τον κόσμο, προβάλλοντας έτσι με το καλύτερο δυνατό τρόπο την Ελλάδα στο εξωτερικό, αλλά και συνάπτοντας εμπορικές και φιλικές σχέσεις με ξένες χώρες ενισχύοντας έτσι το οικονομικό της προφίλ

Βιβλιογραφία

Gannon, Martin Joseph; Baxter, Ian W. F.; Collinson, Elaine; Curran, Ross; Farrington, Thomas; Glasgow, Steven; Godsman, Elliot M.; Gori, Keith; Jack, Gordon R. A. (2017). "Travelling for Umrah: destination attributes, destination image, and post-travel intentions". *The Service Industries Journal*. 37 (7-8): 448–465.

Oxford English Dictionary (2005, September). 3rd ed. Oxford University Press.

Manila Declaration on World Tourism (PDF). *World Tourism Conference*. Manila, Philippines. 10 October 1980. pp. 1–4.

Jayapalan, N. (1 January 2001). Introduction To Tourism. Atlantic Publishers & Dist. ISBN 9788171569779.

Roger Parker. (1994): The Oxford Illustrated History of Opera. United Kingdom. Oxford University Press

Grigoriou, Alexandros Ch.; Chekimoglou, Evangelos A. (2008). Η Θεσσαλονίκη των Περιηγητών. Σελ. 1430–1930

Beekes, Robert (2010), *Etymological Dictionary of Greek, II*, Leiden, Boston: Brill, p. 894

Κραβαρίτης, Παπαγεωργίου. 2007. Επαγγελματικός Τουρισμός Εκθέσεων-Κινήτρων-Επιχειρηματικών ταξιδιών, Αθήνα. Interbooks.

Ανδριώτης Κ. 2003. Ο εναλλακτικός τουρισμός και τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του. ΕΑΠ.

Φρουζάκη Ε. 2011. Τουρισμός Εκθέσεων-Δομή και Ανάπτυξη στην Ελλάδα. Πτυχιακή Εργασία. ΤΕΙ Ηρακλείου.

Μαραβέλιας Μ. 2012. Εκθεσιακός Τουρισμός. Μελέτη Περίπτωσης Τουριστικών Εκθέσεων. Πτυχιακή Εργασία. ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ.

Διαδικτυακές Πηγές

HELEXPO. 83^η ΔΕΘ Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε στις 18/12/2017 από <http://tif.helexpo.gr/el/introduction>

News247. 82η ΔΕΘ: Η μεγαλύτερη της δεκαετίας 1.500 εκθέτες, 18 διεθνείς συμμετοχές, Κίνα Τιμώμενη Χώρα. Ανακτήθηκε στις 18/12/2017 από <http://news247.gr/eidiseis/oikonomia/82h-deth-h-megaluterh-ths-dekaetias-1-500-ekthetes-18-diethneis-symmetoxes-kina-timwmenh-xwra.4835977.html>

ΔΕΘ HELEXPO. Ανακτήθηκε στις 20/12/2017 από <https://thessaloniki.Travel/el/epiloges-stin-poli/synedria-ektheseis/synedria-kai-ektheseis/item/607-%CE%B4%CE%B5%CE%B8-helexpo>

E-Travel News. 2017. Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στη διεθνή τουριστική έκθεση PHILOXENIA. Ανακτήθηκε στις 20/12/2017 από <https://etravelnews.gr/perifereia-kentrikis-makedonias-sti-philoxenia/>

Alter Tourism. Οικοτουρισμός. Ανακτήθηκε στις 16/12/2017 από <http://altertourism.gr/morfes-tourismou/oikotourismos>

Greece Tourism: Information about tourism in Greece and the Greek Islands. Ανακτήθηκε στις 15/12/2017 από www.greeka.com.

The Growing Importance of Tourism in the Global Economy and International Affairs. Ανακτήθηκε στις 10/12/2017 από journal.georgetown.edu.

UNWTO. (2012, May). International tourism receipts surpass US\$ 1 trillion in 2011.
ανακτήθηκε στις 15/12/2017 από <http://www2.unwto.org/>